

Motion till riksdagen

1988/89:L621

av Hans Göran Franck m. fl. (s)

Ersättning till HIV-smittade blödarsjuka

Av Sveriges ca 600 blödarsjuka har i dag 98 stycken utvecklat antikroppar mot HIV. Sambandet mellan dessa antikroppar och användningen av ett för dessa människor livsnödvändigt koagulationsfaktorspreparat anses styrkt. 1986 erhöll de smittade blödarsjuka en form av ideell ersättning från det privata konsortiet för läkemedelsförsäkring. Ersättningen lämnades huvudsakligen av humanitära skäl, då HIV inte kunde anses som kroppsskada i försäkringens mening.

Skadeståndsbeloppets storlek bestämdes enligt konsortiets utsaga enligt principer som överensstämmer med gällande skadeståndsrättsliga regler i Sverige, med andra ord var det trafikskadenämndens praxis som var vägledande vid fastställandet av den schablontabell som upprättades. (Om trafikskadenämndens roll i dessa sammanhang se NJA 1969 s. 469, 1972 s. 81, 1979 s. 129 och 1982 s. 793.)

En blödarsjuk man som blivit smittad av HIV genom blodpreparat och som är 30 år eller yngre, får i dag enligt konsortiets hjälptabell för fastställande av ideell ersättning för HIV-infektion ett schabloniserat engångsbelopp för sveda och värk, lyte och men samt olägenheter av 90 000 kr. Därefter reduceras beloppet med den skadelidandes ålder. Om den smittade sedermera utvecklar aids kan han eller hon ställa ytterligare ersättningsanspråk för de inkomstförluster och kostnader som vederbörande haft i samband med sin sjukdom och som inte ersatts från annat håll.

Denna ersättning är relativt låg vid en nordisk jämförelse av beloppsnivåer vid ideellt skadestånd. Vanligtvis gäller, att ersättningens storlek totalt sett är högre i Sverige, eller i varje fall lika hög som i våra nordiska grannländer. Detta gäller emellertid inte de ersättningar som de HIV-infekterade erhåller. Allt tyder på att man i de andra nordiska länderna har insett att en blödarsjuk HIV-smittad person lider av en sjukdom vars komplexitet av fysiska och psykiska problem inte är av den kategorin att den går att infoga i det redan befintliga ersättningsystemet.

För denna typ av plötsliga och oförutsedda skador har man i Norge och Danmark vid ett flertal tillfällen valt att lösa uppkomna ersättningsbehov genom ett tillfälligt statligt ingripande. Då det gäller HIV-smittade beslöt stortinget i Norge 1987, att HIV-smittade blödarsjuka skall få en ersättning på 250 000 NKR. Även i Danmark har folketinget beslutat att höja den ursprungliga ersättningen 100 000 DKR till 250 000 DKR. På Island har 350 000 IKR betalats i ersättning till en transfusionssmittad person. Ingen blödare har hittills smittats där. Kostnader vid sjukdomen aids är oklara.

De schablonersättningar som har betalats av konsortiet till de HIV-smittade blödarsjuka är låga. Skälet till att ersättningarna ligger så lågt torde till stor del bero på svårigheten för konsortiet att jämföra HIV-smittade blödarsjukas lidande med någon annan sjukdom eller kroppsskada för att sedermera kunna infoga denna skada i trafikskadenämndens ersättningsnormer vid fastställande av ideell ersättning. På grund av de HIV-smittade blödarsjukas mycket speciella situation vore det rimligt att staten liksom i Danmark och Norge valde att tillfälligt gå in och ersätta denna grupp så att skadestånden kommer upp till en motsvarande nivå.

Vad gäller stödet till dem som smittats av HIV genom blodtransfusion måste enligt vår mening enhetsbeloppen höjas. Höjningen bör vara retroaktiv. Åldersrelateringen bör tas bort. Kompensationen avser sådant som inte kan relateras till ålder. Den smärta och ångest de smittade känner avtar inte med stigande ålder.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att ersättningen till HIV-positiva blödarsjuka och genom HIV transfusionssmittade höjs kraftigt, minst till samma nivå som de övriga nordiska ländernas, och att ersättningsbeloppen ej skall vara åldersrelaterade.

Stockholm den 24 januari 1989

Hans Göran Franck (s)

Margareta Persson (s)

Lahja Exner (s)

Lena Öhrsvik (s)